

ეროვნული ჩარჩო

2020 წლის 17 ივლისს, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრმა დაამტკიცა სახელმწიფო სტანდარტი (პროტოკოლი) კრიზისულ/საგანგებო სიტუაციებში გაუპატიურების მსხვერპლთა კლინიკური მართვის შესახებ. აღნიშნული პროტოკოლის თანახმად, სახელმწიფო ფარავს გაუპატიურების მსხვერპლთა მართვის ყველა ძირითად ეტაპთან დაკავშირებულ ხარჯებს, მათ შორისაა: გადაუღებელი კონტრაქტები, მედიკამენტები, სექსობრივი გზით გადამდები დაავადებების გესტირება და, საჭიროების შემთხვევაში, უსაფრთხო აბორტი. 2021 წლის ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამის რეფერალური მომსახურების კომპონენტი მოიცავს: მოსახლეობის სამედიცინო დახმარებას საგანგებო სიტუაციებში (სტიქიური უბედურება, კრიზისი, კატასტროფები; კონფლიქტურ რეგიონებში და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრულ სხვა შემთხვევებში დამარაღებული მოქალაქეებისთვის), მათ შორის გადაუღებელი პოსტკოიტალური კონტრაქტები (პკკ)/ სექსობრივი გზით გადამდები დაავადებების გესტირება და მკურნალობა სექსუალური და გენდერული ძალადობის მსხვერპლთათვის. უსაფრთხო და კონფიდენციალური სივრცეები ხელმისაწვდომია გენდერული ნიშნით ძალადობის შედეგად დამარაღებული პირებისთვის, რასაც უზრუნველყოფს სსიპ სახელმწიფო შრენისა და გრევიკინგის მსხვერპლთა, დამარაღებულთა დახმარების სააგენტო. სექსუალური და გენდერული ძალადობის მსხვერპლთა სამედიცინო მომსახურება ფინანსდება სახელმწიფოს მიერ და ხელმისაწვდომია პირველადი ჯანდაცვის ადგილობრივ დაწესებულებებში ან საეულ სააქადმიყოფობში. ინციდენტის შემდეგ დამარაღებული უნდა დაუკავშირდეს უახლოეს სამედიცინო დაწესებულებას, შეძლებისდაგვარად დაუყოვნებლივ. სამედიცინო მომსახურების მიწოდება წარმოებს 24 საათის განმავლობაში.

გამოწვევები

- გენდერული ნიშნით ძალადობის მსხვერპლთათვის განკუთვნილი მომსახურების მიწოდებებს სამედიცინო დაწესებულებებთან და სამედიცინო მომსახურებათა მიწოდებლებთან დაკავშირების განახლებული რეფერალური სისტემის არარსებობა
- მომსახურების მიწოდებებისა და ქალების არაინფორმირებულობა დამარაღებულთათვის განკუთვნილი სამედიცინო დახმარების პროგრამების შესახებ
- მომსახურების მიწოდებულთა შესაძლებლობების განვითარებაზე შრენის ნაკლებობა, გაუპატიურების შემთხვევათა კლინიკური მართვის მიმართულებით

გემოქმედება

- ა. მიუხედავად იმისა, რომ შინაგან საქმეთა სამინისტრო მსხვერპლთა გადამსამართლებას აწარმოებს სსიპ სახელმწიფო შრენისა და გრევიკინგის მსხვერპლთა, დამარაღებულთა დახმარების სააგენტოსა და მის სტრუქტურულ ერთეულებში (თავმჯავრები/კრიზისის მართვის ცენტრები), იურიდიული დახმარების ბუროში არ არსებობს სამედიცინო დაწესებულებებში რეფერირების შკაფიო ჯაჭვი. საჭიროა სტრუქტურული ერთეულების პერსონალთა ცოდნისა და კომპეტენციის დონის ამაღლება, ინფორმაციის იდენტიფიკაციისა და სამედიცინო დაწესებულებებში ადეკვატური მიმართვის უზრუნველსაყოფად.
- ბ. ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამის რეფერალური მომსახურების კომპონენტი მოიცავს: მოსახლეობის სამედიცინო დახმარებას საგანგებო სიტუაციებში (სტიქიური უბედურება, კრიზისი, კატასტროფები; კონფლიქტურ რეგიონებში და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრულ სხვა შემთხვევებში დამარაღებული მოქალაქეებისთვის), მათ შორის გადაუღებელი პოსტკოიტალური კონტრაქტები (პკკ)/ სექსობრივი გზით გადამდები დაავადებების გესტირება და მკურნალობა სექსუალური და გენდერული ძალადობის მსხვერპლთათვის. ამის მიუხედავად, მომსახურებათა მიწოდებლები და ქალები არ არიან ინფორმირებული სამედიცინო დახმარების პროგრამების შესახებ და არ აქვთ ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ სად და როგორ მიმართონ მომსახურების მისაღებად.
- გ. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრმა დაამტკიცა სახელმწიფო სტანდარტი (პროტოკოლი) კრიზისულ/საგანგებო სიტუაციებში გაუპატიურების მსხვერპლთა კლინიკური მართვის შესახებ, არ არსებობს ინფორმაცია პროცესის განხორციელების შესახებ, მათ შორის მომსახურების მიწოდებულთა შესაძლებლობების განვითარების შესახებ.

სექსუალური ძალადობის პრევენცია და დამარაღებულთა საჭიროებებზე რეაგირება რეპროდუქციული ჯანმრთელობის პირველადი მომსახურების მინიმალური პაკეტი (MISP) ფააქტების ფურცელი N4

გამოწვევები

- ძალადობის შედეგად ორსულობის ხელოვნურად შეწყვეტის დასაშვებად, სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის გამოგანის აუცილებლობა

გემოქმედება

დ. პროტოკოლის თანახმად, სახელმწიფო ფარავს გაუპატიურების მსხვერპლთა მართვის ყველა ძირითად ეტაპთან დაკავშირებულ სარჯებს, მათ შორისაა: გადაუღებელი კონტრაცეფცია, მედიკამენტები, სქესობრივი გზით გადამდები დაავადებების გესტირება და, საჭიროების შემთხვევაში, უსაფრთხო აბორტი. მიუხედავად ამისა, კანონით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ, პროტოკოლი მოითხოვს სასამართლოს გამამტყუნებელ განაჩენს, ძალადობით გამოწვეული ორსულობის ხელოვნურად შეწყვეტის დასაშვებად. აღნიშნული არღვევს ქალის უფლებას სხეულის ავტონომიურობაზე, სხეულის მთლიანობაზე და ჯანმრთელობის უმაღლესი სტანდარტებით სარგებლობაზე.

რეკომენდაციები

- საჭიროა რეფერების მკაფიო და განახლებული სისტემის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს გენდერული ნიშნით ძალადობის მსხვერპლთა განსაკუთრებული მომსახურების მიწოდებას, მათ შორის სამედიცინო დახმარების მიმართულებით მომსახურებათა მიწოდებას, ერთმანეთთან დაკავშირებას, რომელიც ამოქმედდება საგანგებო სიტუაციების დროს;
- საჭიროა გრუნინგ პროგრამების შემუშავება სამედიცინო მომსახურების მიწოდებისთვის, განსაკუთრებით ოჯახის/სოფლის ექიმებისთვის, გენდერული ძალადობის შესახებ კონსულტირებაზე და გაუპატიურებისა და გენდერული ნიშნით ძალადობის მსხვერპლთა შემთხვევების კლინიკურ მართვაზე;
- საჭიროა გადაიხდოს გაუპატიურების შემთხვევათა კლინიკური მართვის სახელმწიფო სტანდარტი (პროტოკოლი), რათა მოხსნას ორსულობის 12 კვირის შემდეგ უსაფრთხო აბორტის დაშვების წინაპირობა - სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის ფორმით;
- საჭიროა განხორციელდეს საჯარო საინფორმაციო კამპანიები, საგანგებო სიტუაციებში მოსახლეობისთვის ხელმისაწვდომ სამედიცინო დახმარებასთან დაკავშირებით, მათ შორის სექსუალური და გენდერული ძალადობის მსხვერპლთა გადაუღებელი პოსტკოიტალური კონტრაცეფციის (პკკ)/ სქესობრივი გზით გადამდები დაავადებების გესტირებისა და მკურნალობის შესახებ ინფორმაციის გასაზრუნველად.

წყაროები

- ოჯახის დაგვეგმვის საერთაშორისო ფედერაცია (IPPF), გაეროს მოსახლეობის ფონდი (UNFPA), რეპროდუქციული ჯანმრთელობის პირველადი მომსახურების მინიმალური პაკეტის (MISP) დანერგვისთვის მზადყოფნის შეფასება, საგანგებო სიტუაციებში სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის მიმართულებით პირველადი მომსახურების მინიმალური პაკეტის (MISP) დანერგვისთვის მზადყოფნის შეფასების უზრუნველსაყოფად.
- გაუპატიურების შემთხვევათა კლინიკური მართვა კრიზისულ/საგანგებო სიტუაციებში: <https://www.moh.gov.ge/uploads/guidelines/2020/07/17/39ea249622560fccdd4e853ee50cb9d3.pdf>
- გაუპატიურების შემთხვევათა კლინიკური მართვის სახელმწიფო სტანდარტი (პროტოკოლი) <https://www.moh.gov.ge/uploads/guidelines/2020/07/17/374e78955d271c03f738a5dc200b2079.pdf>
- კოალიცია თანასწორობისთვის, ასოციაცია „ჰერა XXI“ – ისა და სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩრდილოეთი ანგარიში, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ სამოქმედო ექსპერტთა ჯგუფის (GREVIO) წინაშე წარსადგენად. <https://rm.coe.int/coalition-for-equality-report-georgia/1680a4281a>

შემუშავებულია

სრფ. სამუშაო ჯგუფის მიერ: ასოციაცია HERA XXI,
გაეროს მოსახლეობის ფონდი UNFPA

სსიპ საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუღებელი დახმარების ცენტრის მიერ

© ყველა უფლება დაცულია

